

LIBRIS

We know
books

BERNARD WERBER

Furnicile

Traducere din limba franceză și note de
GABRIEL SOARE

 UNIVERS

Adevăratele nume ale „actrițelor“
sunt (în ordine alfabetică) următoarele:

Ciobănița neagră	<i>Lasius niger</i>
Ciupercăreasa	<i>Atta sexdens</i>
Furnica-legionară	<i>Doryline annoma</i>
Furnica mascată	<i>Anergates atratulus</i>
Furnica-rezervor	<i>Myrmecocystus melliger</i>
Pitica	<i>Iridomyrmex humiliis</i>
Roșiatică federală	<i>Formica rufa</i>
Sclavagista	<i>Polyergus rufescens</i>
Secerătoarea	<i>Pogonomyrmex molefaciens</i>
Sfarmă-semințe	<i>Messor barbarus</i>
Țesătoarea roșie	<i>Oecophylla longinoda</i>

Cuprins

Deșteptătorul	9
Tot mai jos	107
Trei odisee	223
Capăt de drum	281
Glosar	336

– Veți vedea, nu e deloc ceea ce vă așteptați să fie.

Notarul explică faptul că imobilul era clasificat ca monument istoric și că doi bătrâni înțelepți ai Renașterii locuiseră acolo, dar nu-și mai amintea cine.

Urcară pe scări, ajunseră pe un coridor întunecat unde notarul bâjbâi îndelung, apăsă degeaba pe un buton înainte să izbucnească:

— Ah, fir-ar să fie! Nu merge.

Se afundară în beznă, pipăind pereții și făcând mult zgomot. Atunci când notarul găsi în cele din urmă ușa, o deschise și apăsă, de această dată cu succes, pe întrerupătorul electric, observă figura înspăimântată a clientului.

— S-a întâmplat ceva, domnule Wells?

— Un soi de fobie. Nu-i nimic.

— Teama de întuneric?

— Despre asta-i vorba. Dar mi-e deja mai bine.

Vizitară locul. Era un subsol de două sute de metri pătrați. Cu toate că nu se deschidea spre exterior decât prin câteva ferestre, înguste și situate la nivelul tavanului, lui Jonathan îi plăcu apartamentul. Toți pereții erau tapetați cu un gri uniform și era praf peste tot... Dar nu avea să strâmbe din nas.

Apartamentul lui actual nu era decât o cincime din acesta. Pe lângă asta, nu mai avea mijloacele de a plăti chiria; firma de lăcătușerie unde lucra se hotărâse de curând să se dispenseze de serviciile lui.

Această moștenire de la unchiul Edmond reprezenta cu adevărat o mană cerească nesperată.

Două zile mai târziu, se instalează în stada Sybarites, numărul 3, împreună cu soția lui, Lucie, fiul lor, Nicolas, și câinele lor, Ouarzazate, un câniș miniatură tuns.

— Mie nu-mi displac pereții ăștia gri, spuse Lucie ridicându-și bogatul ei păr roșcat. Vom putea să decorăm cum vrem. Totul trebuie făcut. E ca și cum ar trebui să transformăm o închi-soare într-un hotel.

— Unde e camera mea? întrebă Nicolas.

— În spate, la dreapta.

— Ham, ham, făcu câinele și începu să o muște în joacă de picioare pe Lucie fără să-i pese că ea ținea în brațe vesela de la nuntă.

De aceea, se trezi rapid închis în toaletă; cu cheia, căci sărea până la clanțele ușilor și știa să le apese.

— Îl cunoșteai bine pe unchiul tău risipitor? reluă Lucie.

— Pe unchiul Edmond? De fapt, singurul lucru de care îmi amintesc este că se juca de-a avionul cu mine când eram micuț. O dată mi s-a făcut foarte frică, într-atât încât am făcut pipi pe el.

Râseră.

— De pe atunci fricos, nu? îl tachină Lucie.

Jonathan se prefăcu că nu înțelege.

— Nu s-a supărat pe mine. Doar i-a aruncat o vorbă mamei mele: „Bun, știm deja că nu o să-l facem aviator...” După aceea,

mama îmi spunea că urmărirea cu atenție parcursul vieții mele, însă nu l-am mai revăzut.

— Ce meserie avea?

— Era om de știință. Biolog, mi se pare.

Jonathan rămase pe gânduri. Până la urmă, nici măcar nu-și cunoștea binefăcătorul.

La

6 km de aici:

BEL-O-KAN,

1 metru înălțime.

50 de etaje sub pământ.

50 de etaje la suprafață.

Cel mai mare oraș din regiune.

Populație estimată: 18 milioane de locuitori.

Producție anuală:

— 50 litri de mană de afide.

— 10 litri de mană de păduchi țestoși.

— 4 kilograme de ciuperci agaricus.

— Pietriș evacuat: 1 tonă.

— Kilometri de culoare practicabile: 120.

— Suprafața la sol: 2 m².

A trecut o rază. Un picior tocmai se mișcă. Primul gest de la intrarea în hibernare, acum trei luni. Un alt picior înaintează lent, cu două gheare la capăt, care se îndepărtează încetul cu încetul. Un al treilea picior se relaxează. Apoi un torace. Apoi o ființă. Apoi douăsprezece ființe.

Tremură ca să-și stimuleze sângele transparent să circule prin rețeaua arterelor lor. Acesta trece din starea vâscoasă în starea licoroasă, apoi în starea lichidă. Încetul cu încetul, pompa

cardiacă se repune în mișcare. Ea propulsează sucule vital până în vârful membrilor lor. Elementele biomecanice se încălzesc din nou. Articulațiile hipercomplexe se rotesc. Peste tot, rotulele cu plăcile lor protectoare încearcă să-și găsească punctul extrem de torsiune.

Se trezesc. Corpul lor respiră din nou. Mișcările lor sunt nefiște. Dans cu încetinitorul. Se scutură ușor, se zdruncină. Picioarele din față se împreunează în fața gurii ca pentru rugăciune, însă nu, își umezesc ghearele pentru a-și lustrui antenele.

Cele douăsprezece care s-au trezit se masează una pe cealaltă. Apoi încearcă să-și trezească vecinele. Însă de-abia au suficientă forță pentru a-și mișca propriul corp, nu au energie de dat. Renunță.

Așa că pornesc cu greu la drum printre corpurile împietrite ale surorilor lor. Se îndreaptă spre marele Exterior. Au nevoie ca organismul lor cu sânge rece să capteze calorile astrului zilei.

Înaintează, epuizate. Fiecare pas este un chin. Își doresc atât de mult să se culce din nou și să fie liniștite ca atâtea milioane dintre semenele lor! Însă nu. Au fost primele care s-au trezit. Trebuie acum să readucă la viață întregul oraș.

Străbat învelișul orașului. Lumina solară le orbește, dar contactul cu energia pură este atât de reconfortant.

*Soarele intră în carcasele noastre goale,
Ne mișcă mușchii îndurerăți
Și ne unește gândurile divizate.*

Este o veche aubadă a furnicilor roșiatice din al o sutelea mileniu. Încă de pe atunci simțeau nevoia să cânte în minte în clipa primului contact cald.

Odată afară, încep să se spele metodic. Secretă o salivă albă și își ung cu ea maxilarele și picioarele.

Se curăță. Este un întreg ceremonial imuabil. Întâi ochii. Cele o mie trei sute de mici hublouri care alcătuiesc fiecare ochi sferic sunt șterse de praf, umezite, uscate. Procedeză la fel pentru antene, membrele inferioare, membrele mijlocii, membrele superioare. La final, își lustruiesc platoșele lor frumoase și roșiatice până ce strălucesc ca niște picături de foc.

Printre cele douăsprezece furnici trezite se află un mascul reproducător. Este cu puțin mai mic decât media populației belokaniene. Are mandibule înguste și este programat să nu trăiască mai mult de câteva luni, însă dispune și de avantaje necunoscute congenerilor lui.

Primul privilegiu al castei lui: fiind sexuat, posedă cinci ochi. Doi ochi mari, bulbucăți, îi oferă un câmp vizual întins, de o sută optzeci de grade. În plus, trei ochi mici plasați în triunghi pe frunte. Acești ochi suplimentari sunt de fapt senzori infraroșii care îi permit să detecteze de la distanță orice sursă de căldură, chiar și în beznă totală.

O asemenea caracteristică se dovedește a fi cu atât mai prețioasă cu cât majoritatea locuitorilor marilor orașe vechi de o sută de mii de milenii au devenit complet orbi din cauză că își petrec întreaga existență sub pământ.

Însă nu are doar această particularitate. Posedă, de asemenea (precum femelele), aripi care îi vor permite într-o zi să zboare ca să facă dragoste.

Toracele îi este apărat de o placă de protecție specială: placa mezotoracică.

Antenele lui sunt mai lungi și mai sensibile decât cele ale altor locuitori.

Acest tânăr mascul reproducător rămâne un timp îndelungat pe dom, pentru a se ghiftui cu soare. Apoi, atunci când e bine încălzit, intră înapoi în oraș. Pentru moment, face parte din casta furnicilor „mesageri termici“.

Străbate culoarele celui de-al treilea etaj inferior. Aici, toată lumea încă doarme adânc. Corpurile înghețate sunt încremenite. Antenele sunt în voia sortii.

Furnicile încă visează.

Tânărul mascul își întinde piciorul spre o muncitoare pe care vrea să o trezească prin căldura corpului său. Contactul calduț provoacă o plăcută descărcare electrică.

Un mers de șoricel se făcu auzit de la a doua apăsare a sonei. Ușa se deschise, după o oprire în care bunica Augusta scoase lanțul de siguranță.

După moartea celor doi copii ai ei, se retrăsese în treizeci de metri pătrați, retrăindu-și vechile amintiri. Asta nu-i putea face bine, însă nu-i afectase amabilitatea.

— Știi că e ridicol, însă ia tălpigii. Am ceruit parchetul.

Jonathan se supuse. Ea începu să șontăcăie în fața lui, conducându-l într-o sufragerie plină de mobile acoperite cu huse. Așezându-se pe marginea canapelei mari, Jonathan nu reuși să nu facă plasticul să scârțâie.

— Sunt atât de fericită că ai venit... Poate că n-o să mă crezi, dar intenționez să te sun zilele astea.

— A, da?

— Închipuie-ți că Edmond mi-a dat ceva pentru tine. O scrisoare. Mi-a spus: Dacă o să mor, trebuie neapărat să-i dai scrisoarea asta lui Jonathan.

— O scrisoare?

— O scrisoare, da, o scrisoare... Mmm, nu mai știu unde am pus-o. Stai o clipă... Îmi dă scrisoarea, îi spun că o s-o pun bine, o pun într-o cutie. Trebuie să fie una dintre cutiile de tablă din dulapul mare.

Începu să alunece ca pe patine, dar se opri la al treilea pas.

— Ia uite, uituca de mine, cum te primesc! Ai vrea un ceai de verbină?

— Bucuros.

Se afundă în bucătărie și răscoli niște oale.

— Spune-mi ce mai e nou, Jonathan! zise ea.

— Păi, nu-mi merge prea bine. Am fost concediat de la serviciu.

Bunica își trecu o clipă capul de șoricel alb prin ușă, apoi reapăru întregă, cu o figură serioasă, împachetată într-un lung sort albastru.

— Te-au dat afară?

— Da.

— De ce?

— Știi, lăcătușeria este un mediu special. Firma noastră, „SOS Încuietore“, funcționează douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru în toate cartierele Parisului. Și, de când unul dintre colegii mei a fost agresat, am refuzat să mă deplasez seara în cartierele dubioase. Așa că m-au dat afară.

— Ai făcut ce trebuia. Mai bine să fii șomer și sănătos decât invers.

— În plus, nu mă înțelegeam foarte bine cu șeful meu.

— Și experiențele tale cu comunitățile utopice? Pe vremea mea le numeam comunitățile New Age. (Râse în sinea ei, pronunța „nuiaj“.)

— Am renunțat după eșecul fermei din Pirinei. Lucie se săturase să gătească și să spele vasele pentru toată lumea. Erau

paraziți printre noi. Ne-am luat la ceartă. Acum trăiesc doar cu Lucie și cu Nicolas... Și tu, bunico, ce mai faci?

— Eu? Exist. Este deja o ocupație de fiecare clipă.

— Norocoaso! Tu ai trăit trecerea dintre milenii...

— Oh! Știi, ce mă uimește cel mai tare este că nimic nu s-a schimbat. Înainte, când eram tinerică de tot, ne gândeam că după trecerea dintre milenii se vor întâmpla lucruri extraordinare și, vezi, nimic nu a evoluat. Sunt în continuare bătrâni singuri, în continuare șomeri, în continuare mașini care scot fum. Nici măcar ideile nu s-au schimbat. Uite, anul trecut am redescoperit suprarealismul, anul de dinainte rock'n'roll-ul, iar ziarele anunță deja marea întoarcere a fustelor scurte în vara asta. Dacă o ține tot așa, curând o să scoatem la iveală ideile de la începutul secolului precedent: comunismul, psihanaliza și relativitatea...

Jonathan zâmbi.

— A existat un oarecare progres: durata medie de viață a omului a crescut, la fel și numărul de divorțuri, nivelul de poluare a aerului, lungimea liniilor de metrou...

— Mare scofală. Eu credeam că vom avea cu toții avioanele noastre personale și că vom decola de pe balcon... Știi, când eram tânără, oamenilor le era frică de războiul atomic. Era o teamă formidabilă. Să mori la o sută de ani în flăcările unei ciuperce nucleare gigantice, să mori cu planeta... era ceva. În schimb, o să mor ca un vechi cartof putrezit. Și nimănui nu o să-i pese.

— Nu, bunico, nu.

Își șterse fruntea.

— Și în plus e cald, mereu tot mai cald. Pe vremea mea nu era atât de cald. Aveam ierni adevărate și veri adevărate. Acum canicula începe din martie.

Plecă din nou în bucătărie, ținând pentru a prinde cu o dexteritate neobișnuită toate ustensilele necesare preparării unui adevărat ceai de verbină. După ce scăpără un băț de chibrit și se auzi zgomotul gazului suflând prin vechile duze ale bucătăriei ei, se întoarse mult mai relaxată.

— Dar, de fapt, probabil că ai venit cu un motiv anume. Nu se trece pe la bătrâni doar așa, în zilele noastre.

— Nu fi cinică, bunico.

— Nu sunt cinică, știu pe ce lume trăiesc, asta-i tot. Haide, gata cu flecăreala, spune-mi ce te aduce pe-aici.

— Mi-ar plăcea să-mi vorbești despre „el”. Îmi lasă apartamentul lui, iar eu nici măcar nu-l cunosc...

— Edmond? Nu-ți aduci aminte de Edmond? Totuși, îi plăcea mult să se joace cu tine de-a avionul când erai mic. Îmi amintesc chiar că o dată...

— Da, de asta îmi amintesc și eu, dar în afară de anecdota asta nu-mi vine nimic.

Ea se așeză într-un fotoliu mare având grijă să nu șifoneze prea mult husa.

— Edmond este, hmm, era un personaj. Încă de tânăr, unchiul tău îmi dădea multe bătăi de cap. Să fii mama lui nu era un lucru ușor. Uite, de exemplu, își demonta în mod sistematic toate jucăriile pentru a le dezambla, mai rar pentru a le reasambla. Măcar dacă și-ar fi demontat doar jucăriile! Desfăcea tot: ceas, pick-up, periuță de dinți electrică. Odată, a demontat chiar frigiderul.

Ca pentru a-i confirma spusele, vechea pendulă din sufragerie începu să sune lugubru. Și ea îl văzuse pe toate cu micul Edmond.

— Și apoi avea o altă manie: vizuinile. Întorcea casa cu fundu-n sus ca să-și construiască adăposturi. Construisese unul